

1. PERUSTIEDOT KOHTEESTA	
1.1. Maisema-alueen nimi	Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.2. Maisema-alueen uusi nimi	Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.3. Kunta	Nakkila
1.4. Pinta-ala	2 173 ha
1.5. Aikaisemmat inventoinnit [tekijä, vuosi, arvo]	Lauri Putkonen, 2005, Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöt: Leistilänjärven kulttuurimaisema
1.6. Päivytysinventoijan nimi	Jenny Alatalo
1.7. Päivytysinventoinnin pvm	09.04.20013
1.8. Arkistointipaikka	
2. MAISEMAMAAKUNTA JA -SEUTU	
2.1. Maisemamaakunta ja -seutu [Mietintö 66/1992]	Lounaismaa / Ala-Satakunnan viljelyseutu
2.2. Maisematyyppi [Maakunnallinen maisemaselvitys]	
2.3. Kuvailuteksti [Lyhyt kuvaus maisemamaakunnan ja -seudun tyyppillisistä piirteistä]	Lounaismaan maiseman peruselementit vaihtelevat rikkonaisesta saaristosta ja kumpuilevista, osittain paljastuneista kallioalueista laajoihin tasaisiin, viljaviin savikkoalueisiin, joilla lukuisat joet kiemurtelevat. Ala-Satakunnan viljelyseutu on perusluonteeltaan vaurasta viljelyaluetta, mutta Lounaiseen viljelyseutuun verrattuna siellä on runsaasti karuja, metsäisiä ja soisia syrjäseutuja. Seudun karuja maisemapiirteitä edustavat suot ja metsät keskittyvät Pyhäjärven lounaispuolella olevalle karulle rapakivigraniittialueelle ja viljelymaisemat sijaitsevat yleensä viljavilla savikkoalueilla Kokemäenjokilaaksossa.
3. LUONNON OMINAISPIIRTEET	
3.1. Maa- ja kallioperä	Leistilänjärvi on muodostunut kallioperältään hiekkivalueelle, jota ympäröi oliviinidiabaasi juonne. Oliviinidiabaasia on alueen itäreunalla ja kapea suikale pohjoisreunalla, muuten alue on hiekkakiveä. Maaperältään alue on keskeltä suurimmaksi osaksi liejuista maalajia, jota kiertää reunoilla hienorakeisen eli hienon hiedan ja hiesun kapea vyöhyke. Sekalajitteista maalajia eli moreenia on vähän maisema-alueen reunoilla sekä pienet saarekkeet peltojen keskellä olevilla alueilla, missä on asutusta ja metsikköjä. Savea on kolme pientä kaistaletta liejuisen maalajin ja moreeni alueiden vieressä.
3.2. Vesistöt ja ranta-alueet	Leistilänjärven keskellä on Isokanavan kuivatusuoma, ja siihen liittyy tasaisin välimatkoin muita ojia. Isokanavaa pitkin vedet laskevat Tattaranjoen ja Kokemäenjoen kautta mereen.
3.3. Luonnonhistorian erityispiirteet	Leistilän järvi on kuivunut / kuivatettu järvi.
3.4. Kasvillisuustyytit	Kasvimaantieteellisen aluejaon mukaan Nakkila kuuluu eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Alueen pää puulaji on kuusi alavammilla seuduille ja oliviinidiabaasi selänteellä mänty.
3.5. Arvokkaat luontokohteet	Kallionaronkallio kuuluu ge2-alueeseen.
3.6. Eläimistö ja kasvilajisto	kunttalantiainen ja hylkyisotylppö
3.7. Ilmasto	Alueen keskilämpötila on 4-5°C astetta ja vuoden sademäärän keskiarvo on 600-650 mm vuodessa.
3.8. Maisemarakenne	Leistilänjärven maisema on soikean mallinen kaakko-lounas suuntainen suljettu alue. Alue keskiosa on tasainen, jota ympäröi reunoilla rinteissä kasva metsä. Pohjoislaidalla metsäinen selänne luo alueelle selkeän horisontissa näkyvän rajan. Eteläpuolella horisontissa rajana on metsänreuna. Alueen solmukohdat ovat järven kaakkoispää, missä sijaitsee kallioon louhittu kanava sekä vastakkaisella puolella oleva kohta alueen luoteispäässä.
4. KULTTUURISET OMINAISPIIRTEET	
4.1. Arkeologinen kulttuuriperintö	Alueella on kuusi muinaisjäännettä. Yksi kivikautinen asuinpaikka, yksi kivi/pronssikautiseksi ajoitettu kivirakenne, yksi pronssikautisia kivirakenne ja yksi muinaisjäännettöryhmä. Varhaismetallikautiseksi ajoitettuja kohteita on kaksi, yksi hautaröykkiö ja yksi kivirakennelma.
4.2. Maiseman kulttuurihistoria	Leistilänjärven kuivatus aloitettiin vuonna 1777. Esikuvana oli hieman aikaisemmin professori Johan Kraftmanin johdolla aloitettu Lattomeren kuivatus. Aluksi järvi saatiin kuivatettua vesiperäiseksi niityksi. 1860-luvulla katovuosien jälkeen järven kuivatus aloitettiin uudelleen syventämällä ja leventämällä laskuojia sekä tekemällä uusia sivuojia. Kuivatusuoman saamiseksi oli räjäytettävä suuria määriä kallioita. Viime sotien jälkeen, eli vasta 1940-luvulla, vankityövoimalla teetetty kaivaustyö saattoi kuivausurakan päätökseen. Leistilänjärvi kuivui niin hyvin, että sen paikalle saatiin 1500 hehtaaria viljelysmaata asutustilallisille.
4.3. Maiseman kannalta merkittävät elinkeinot	Pitkään jatkunut maanviljely. Leistilänjärven luoteisessa reunassa on broilerikasvattamo.
4.4. Rakennettu ympäristö	Alueella on jälleenrakennuskauden pientila-asutusta sekä sitä uudempaa rakennuskantaa.

4.4.1. Alueelle tyypillinen ja perinteinen asutustyyppi	Asutus on keskittynyt aluetta kiertävän tien varteen sekä peltojen ja metsien reuna-alueelle.
4.4.2. Nykyisen asutuksen suhde muinaisjäännösten sijaintiin	Nykyinen asutus on sijoittunut pellon laidalle, kun muinaisjäännökset ovat korkeammalla selännteillä.
4.4.3. Rakennetun ympäristön inventoinnit	Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2005: Leistilänjärven kulttuurimaisema
4.4.4. Muita maiseman kannalta merkittäviä rakennuksia ja rakenteita	Isonkanavan kuivatusouma muuta?
4.5. Perinnemaisemat	~
4.6. Identiteettitekijät, symbolitekijät	Koko alue toimii järvenkuivatuksen muistomerkkinä 1700-luvulta.
4.7. Matkailu- ja virkistyskäyttö	Alue on muuttolintujen pysähdyspaikka.
4.8. Kuvailu, kulttuuripiirteet	1900-luvulla siirryttiin Nakkilassa suurtilojen aikakaudesta pientilavaltaiseen maanviljelykseen. Ensin itsenäistyivät torpat 1920-luvulla ja jatkosodan jälkeen lunastettiin maata karjalaisten ja rintamamiesten asutustiloiksi. Tälle alueelle asutettiin lähes 2000 henkeä siirtoväkeä. Leistilänjärven koillispuolella Järvikyläntien varrella on hyvä esimerkki jälleenrakennuskauden asutustila-alueesta. Leistilänjärven lopullinen kuivaaminen pelloksi on koko Nakkilan viljelymaiseman kehityksessä viimeisin suuri muutos.
5. MAISEMAKUVA	Leistilänjärven kulttuurimaisema edustaa Ala-Satakuntalaisella viljelyseudulla olevaa kuivatuksen tuloksena syntyneitä viljelymaisemaa. Leistilänjärven maisemassa merkityksellistä on sen avoimuus ja laajat yhtenäiset näkymät. Alueen reuna-alueet ovat selkeät ja pelloilla säilyneet suulit ovat muistuttamassa katoavasta maisemakuvasta. Asutus on keskittynyt eteläreunalla tien varressa oleville pienille metsäisille saarekkeille. Pohjoislaidalla asutusta on metsän ja pellon vaihtumisvyöhykkeellä. Alueen keskellä on peltotie, jonka varressa kasvaa yksittäisiä maisemapuita. Alueen poikki risteilevät voimalinjat.
6. RAJAUS	Leistilänjärven maisema-alue on yhtenäinen ja peltoalueen ympärillä olevat metsät antavat alueelle luonnollisen rajauksen. Maisema-alue on rajattu pohjoispuolella kulkemaan metsäisen selännteen harjalla. Etelä puolella ja kummassakin päässä raja seurailee alueen muotoa ottaen mukaan metsäisen suojavyöhykkeen.
7. KUVAILUTEKSTI	<p>Leistilänjärven maisema on lähes suljettu yhtenäinen soikean muotoinen alue. Alue on topografialtaan tasainen, jota ympäröi reunoilla metsät. Pohjoislaidan jyrkähkösti nousevan metsäisen selännteen puidenlatvat luovat horisontissa näkyvän selkeän rajan. Eteläpuolella maisemaa rajaa horisontissa näkyvä tasainen metsänreuna. Alueen pääpuulaji on kuusi alavammilla seuduille ja oliiviniidiabaasi selännteellä mänty. Muuten maisema on tasaista ja laakeaa, jossa harvakseltaan näkyy suuleja, sähkölinjoja ja yksittäisiä maisemapuita. Pisin, yli kuuden kilometrin mittainen, näkymät viljelytasangon yli aukeavat alueenpäistä. Alue on noin 3,4 kilometriä leveä keskikohdasta.</p> <p>Entistä Leistilänjärveä ympäröivillä selännteillä on muutamia kivi- ja pronssikautisia kivrakenteita ja muinaisjäännöksiä. 1600 eaa. Leistilänjärvi oli kuroutunut omaksi alueeksi kaakossa sijainneesta merenlahdesta. Leistilänjärven nykyinen viljelymaisema on suhteellisen nuorta. 1700-luvulla aloitettu järvenkuivatus saatiin eri vaiheiden jälkeen päätökseen vasta 1940-luvulla. Kuivatuksen lopullinen onnistuminen vaati suuren määrän kallion räjäyttämistä, jotta saatiin kunnollinen kuivatusouma. Leistilänjärven kuivuttua syntyi valtavasti uutta peltopinta-alaa. Tätä ennen 1800-luvulla alueelta saatiin huomattavia heinäsatoja. Onnistuneen kuivatuksen jälkeen Leistilänjärven alue jaettiin Nakkilaan sijoitetuille siirtolaisille. Alueen rakennuskantaa leimaa jälleenrakennuskauden asutustilojen leima. Asutus on keskittynyt kapeana nauhana peltoaukeat kiertävän tien varteen. Leistilänjärven lopullinen kuivaaminen pelloksi on koko Nakkilan viljelyhistorian kehityksessä viimeisin suuri muutos.</p> <p>Satakunnassa maankohoamisen ja rannan siirtymisen vuoksi matalia järviä ja ranta-alueita on kuivatettu, jotta saatiin lisää viljelykelpoisia alueita. Ajatuksen taustalla on ruotsalainen näkemys, jonka mukaan luonnonvarat piti saada tehokkaammin hyödynnettyä. Leistilänjärven maisemassa merkityksellistä on sen avoimuus ja laajat yhtenäiset näkymät. Pelloilla on säilynyt jonkun verran suuleja, jotka kuvaavat tämänkaltaisen maiseman käyttöhistoriaa laajana niittynä. Alueen poikki luode-kaakko suuntaisen peltotien varrella kasvaa siellä täällä puita, jotka toimivat maisemapuina muuten tasaisessa ja hoidetussa viljelymaisemassa.</p>

8. ARVIOINTI	
8.1. Arvoluokka	Maakunnallisesti arvokas
8.2. Arviointiteksti	Leistolänjärven kulttuurimaisema edustaa Ala-Satakuntalaisella viljelyseudulla olevaa järvenlaskun ja kuivatuksen tuloksena syntynyttä viljelymaisemaa sekä jälleenrakennuskauden asutusmaisema.
9. LIITTEET	
9.1. Karttaliitteet	
9.2. Valokuvat	